

EVALUARE NAȚIONALĂ LA FINALUL CLASEI a VI-a

Anul școlar 2024–2025

Limbă și comunicare – Limba română maternă

TEST

Județul/sectorul

Localitatea

Unitatea de învățământ

Numele și prenumele elevului/elevei

.....

Clasa a VI-a

O TÈKSTO A

Drabaren o tèksto

I importànca e palemutilizisaripnasqi/ reciklaciaqi

I reciklàcia e materialurenqi tiknàrel o nakhipen/ rimosaripen e naturalone resursenqo (petròlo, pani thaj energìa).

Kana kerel pes i reciklàcia, i societèta na trebal te kerel but bută. E kheresqe ačhilimata/ gunòjură trebal te alosaras len anglal te čhudas len and-e verver kontăjnerură, palal e tiposqo ačhilipen/ gunòjo (plàstiko, valin, papìro th. a.)

So d-ašti te palemutilizisaras?

O PAPIRO/ O KARTONO

O papìro si o maj arakhlo ačhilipen/ gunòj and-e savorre aktivitetaze umala. O papìro si 41% andar savorro kheresqo ačhilipen/ gunòj savo keras les adēs.

E materiàlură andar save kerel pes o papìro si: o kašt, i celulòza thaj o purano papìro.

O PLÀSTIKO

O plàstiko si les jekh baro utilizisaripen k-jekh mondiàlo nivèlo sosθar si les varesode avantăzură: si les jekh tikno pokinipen, si lokho, kerel pes lokhes buti leça.

I VALIN/ I STIKLA

Kerindoj i komparàcia e plastikoça thaj e papìroça, i valin d-ašti/ šaj te avel palemutilizisardi sa o vaxt.

O ALUMÌNIVO

But bută thaj ambalăzură si kerde andar metălură/ sastră, specialones andar alumìnivo.

O alumìnivo si o maj molalo/ valoròso andar e kherutne bută save si palemutilizisarde.

Žanenas ke...

- Svàko papirosqi tona savi si palemutilizisardi d-ašti te skăpisarel kaθar o čhinipen 17 kašta/ rukha?
- Kaj te keren pen 700 papirosqe gonorre/ pùnge trebal te avel čhindo jekh rukh 15 beršenqo?
- O papìro thaj o kartono d-ašti avel palemutilizisardo nùmaj 10 var?
- And-e ziàrură si palemutilizisardo papìro and-i propòrcia 50%?
- Kana phabarel pes o plàstiko inklòn substànce save den nasvalimata ka-e parne bukhe?
- E plastikosqe gonorre na si biorimosarde/ biodegradàbilo; kana aresen and-e oceànură, kadala keren kaj te meren e panēsqe živutne?
- Palemutilizisarindoj jekh plastikosqi valin/ stikla, kidel pes energìa savăça d-ašti te phabel jekh bèko/ dud kaj si les 60 W, vaxt 6 orenqo?
- I valin d-ašti avel palemutilizisardi sa o vaxt bi te xasarel pesqe kalitète?
- I palemutilizisardi valin trebal te avel alosardi palal o rang thaj te na avel melali?
- I valin xulavel pes and-e tikne kotora palal jekh miliòno berša?
- O alumìnivo d-ašti te avel 100% palemutilizisardo?
- Jekh televizòro d-ašti te funkcionisarel 3 òre e energjaça kidini andar o palemutilizisaripen jekhe kutiaqo andar alumìnivo?

I importànca e palemutilizisaripnasqi/ reciklaciaqi

- Amare planetakaqe resurse si limitisarde thaj d-ašti te ankalas varesode love andar i reciklàcia;
- Kadja na kerel pes e medivosqi poluàcia;
- I reciklàcia trebal te avel jekh živipnasqo obiçèjo.

amoldipen palal <http://elaman.upb.ro/index.php/prezentare-proiect/indicatori/314-importanta-reciclarii-resurselor-si-protectiei-mediului>

Ambolde ka-e pučhimata palal o tèksto savo drabardăn les:

1. Trujar i grafèma savi sikavel o lačho amboldipen:

Savi si i principàlo tèma andar o dino tèksto

- A.** palal i reciklàcia le materialurenqi;
- B.** palal o bikinipen le materialurenqo;
- C.** palal o keripen le materialurenqo;
- D.** palal sar te keras maj but love.

Nu se completează de către elev:

Cod:

Punctaj:

6 puncte

2. Xramosar andar o dino tèksto duj šerutne/ klidin alava:

1) _____

2) _____

Nu se completează de către elev:

2.1)

Cod:

Punctaj:

2 puncte

2.2)

Cod:

Punctaj:

2 puncte

3. Khethanăr e alava dikhindoj e informàcie andar o dino tèksto:

- 1)** o papìro
- 2)** o plàstiko
- 3)** o alumìnivo
- 4)** i stikla/ i valin
- A.** si les jekh baro utilizisaripen
- B.** si o maj molalo/ valoròso gunòj
- C.** si o maj arakhlo ačhilipen/ gunòj
- D.** n-ašti avel palemutilizisardi
- E.** šaj te avel palemutilizisardi sa o vaxt

Xramosar i grafèma savi sikavel o lačho amboldipen:

1)	
2)	
3)	
4)	

Nu se completează de către elev:

Cod:

Punctaj:

8 puncte

4. E maj 4 arakhle materiàlură si kodola sikavde maj tele. **Xramosar jekh informàcia, andar o tèksto, palal svàko materiàlo:**

1) o kartòno	2) o plàstiko	3) i stìkla	4) o alumìnivo

Nu se completează de către elev:

Cod:

Punctaj:

8 puncte

5. Pher o telutno enùnco e trebutne alavença:

Si importànto te palemutilizisaras e materiàlură sosqe _____

Nu se completează de către elev:

Cod:

Punctaj:

4 puncte

6. Trujar i grafèma savi sikavel o laçho amboldipen:

Kames te xramosares jekh mèsažo p-jekh afišo vaś i reciklăcia. Savo enũnco patăs ke si maj laçho vaś kadava afišo?

- A. I reciklăcia na si jekh živipnasqo obiçèjo!
- B. I reciklăcia trebal kerdi nũmaj kaθar e çorre manuśa!
- C. And-o amaro mēdivo si dōsta resũrse. Na trebal te daras so na si amen love!
- D. I reciklăcia trebal te avel jekh živipnasqo obiçèjo!

Nu se completează de către elev:

Cod:		Punctaj:		6 puncte

7. Trujar i grafèma savi sikavel o laçho amboldipen:

O alav telal savo si cirdini jekh lînia, andar o enũnco „O alumînivel d-aşti te avel 100% palemutilizisardo.” si:

- A. substantivo;
- B. vërbo;
- C. adžektivo;
- D. artikulo.

Nu se completează de către elev:

Cod:		Punctaj:		6 puncte

8. Xramosar avere avalença so xatăres tu andar o tèksto: „I reciklăcia trebal te avel kerdi svakone dīvesesθe!”. Paruv e alava „svakone dīvesesθe” avere alavença.

Savi si i palem xramosardi fòrma _____

Nu se completează de către elev:

Cod:		Punctaj:		4 puncte

9. Arakh o sènso e alavesqo andar o avutno enùnco, telal savo si cirdini jekh lînia, dikhindo j e dine definície.

Trujar i grafèma savi sikavel o laácho amboldipen:

„Kana kerel pes i reciklâcia, i societèta na trebal te kerel but bută.”

but/î, ă s.f.

A. lucru, ~ri; treabă, treburi; *me kerav butî* eu fac un lucru, lucrez

B. lucr/are, -ări

C. obiect, ~e

D. realizar/e, -i

(e dikcionarosqo artikulo sas adaptisardo andar o *Dicționar rrom-român*, Gheorghe Sarău, București, Editura Sigma, 2006, p. 39)

Nu se completează de către elev:

Cod:		Punctaj:		6 puncte

10. Alosar i laáchi variànta e dine alavenqi kaj te pheres o enùnco:

Kana phabarel pes o plàstiko (1) _____ (inklôn / inklöl) substànçe save den nasvalimata le (2) _____ (manuşenqo / manuşenqe).

Nu se completează de către elev:

10.1)	Cod:		Punctaj:		4 puncte

10.2)	Cod:		Punctaj:		4 puncte

O TÈKSTO B

Drabar o tèksto:

I rromani thaj i rumunikani čhib

Amare duj amala, o Bòbi thaj i Krìna, aresle sarkon ženo and-e pesqi klàsa: o Bòbi and-i šovto klàsa, haj i Krìna and-i eftato klàsa. Von xudinde e rajnăθar *pustika* vaš svàko disciplina: i rromani čhib, e rromenqi història, i rumunikani čhib, i matemàtika, i fizika, i anglikani čhib, i geografia, i biologìa. P-o drom, karing o kher, o Bòbi, i Krìna thaj aver amala *paruven alava* palal sar sas and-jekhtho školaqo dīves.

– Krine, dikh, xudem lil vaš e rromenqi història. But kamav te siklōvav andar kadava lil.

– Va, vi me xudem kadava lil! Anda kadava lil tu arakhesa but informàcie palal amari oriġina, e tradicionàlo bută e rromenqe thaj aver.

O Geòrge, jekh raklo pučhlăš len:

– Sosθar tume siklōn i rromani čhib thaj e rromenqi història?

– Ame siklōvas i rromani čhib thaj i història e rromenqi, sosθar ame sam rroma, phenel i Krìna.

– Tu sosθar siklōves i rumunikani čhib?

– Meee... sem rumũnco! Va, kadă si! Sarkon ženo *kampel* te siklōvel pesqi čhib.

– Dikhes, Geòrge, but manuša na *xakăren* kadaja butī: ame, e rroma, živas and-i Rumũnia, siklōvas vi i rumunikani čhib, tha` *kampel* te siklōvas vi amari *dajutni* rromani čhib, phenel o Bòbi.

– Anda kadava berš, me kamav te žav k-o *Themutno Konkũrso* e Rromane Čhibăqo, phenel i Krìna.

– Kaj, k-o Themutno Konkũrso e Rromane Čhibăqo? - pučhel o Geòrge.

– Va, kothe aven but čhave thaj čhaja andar savorro them.

– Atunć vi me kamav te žav k-o Themutno Konkũrso e Rumunikane Čhibăqo, phenel o George.

– Atunć si te siklōves zorales mišto, phenel o Bòbi.

– Va, va, kadă si!

Amare trin amala gele khere sa vakărindož palal i rumunikani thaj i rromani čhib.

And-o kolaver dīves von avile palem k-i škòla te siklōven palal... i *navni*, palal i *pašnavni* thaj aver lače bută.

(palal o Jonel Kordovan)

Ambolde ka-e pučhimata palal o tèksto savo drabardăn les:

11. Trujar i grafèma savi sikavel o lačo amboldipen:

So žanas palal o Bobi thaj palal i Krina?

- A.** sas duj čhave save siklōnas i rromani čhib;
- B.** von sas siklōvne and-i dešto klàsa;
- C.** von na sas amala;
- D.** o Bobi sas rrom, haj i Krina sas gaži.

Nu se completează de către elev:

Cod:

Punctaj:

6 puncte

12. SI ČÁČES vaj NA SI ČÁČES? Xramosar “X” palal svàko enũncu, dikhindoj e čacípnasqi valòra.

O enũncu	A. SI ČÁČES	B. NA SI ČÁČES
1) O Bòbi thaj i Krina, aresle sarkon ženo and-e penqo gav.		
2) P-o drom, karing o kher, o Bòbi, i Krina thaj aver amala vakären.		

Nu se completează de către elev:

Cod:

Punctaj:

4 puncte

13. Trujar i grafèma savi sikavel o lačo amboldipen:

Kana kamel i Krina te žal k-o Themutno Konkũrso e Rromane Čhibăqo?

- A.** and-o avutno berś;
- B.** anda kadava berś;
- C.** palal duj berśa;
- D.** na kamel te žal.

Nu se completează de către elev:

Cod:

Punctaj:

6 puncte

14. Palal save personàzură vakărel pes? **Ker i asociàcia/ o phandlipen maşker e kolonenqe elemèntură.** Xramosar „X” palal svàko propozicia, and-i trebutni kolòna:

I SITUÀCIA	A. o Bobi	B. i Krina	C. o George
1) Siklòlas and-i šovto klàsa.			
2) Siklòlas and-i eftato klàsa.			
3) Sas jekh siklòvno gažo.			
4) Phendàs so e rroma trebal te siklòn penqi dajutni rromani čhib.			

Nu se completează de către elev:

Cod:		Punctaj:		4 puncte

15. Godšisar tut so nakhlăn jekh dīves khethanes tire amalença. **Xramosar, and-e 40 – 50 alava, sar nakhavdăn kadava dīves.**

And-o tiro tèksto trebal te:

- sikaves kana, kaj thaj kaça nakhavdăn o dēs;
- vakăres palal duj aktivîtete save kerdăn len khethanes tire amalença.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 40 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.

Nu se completează de către elev:

15.A respectarea tipului de text	Cod:		Punctaj:		1 punct
15.B1 descrierea situației	Cod:		Punctaj:		6 puncte
15.B2 prezentarea a două activități	Cod:		Punctaj:		6 puncte
15.C1 organizarea ideilor în scris	Cod:		Punctaj:		1 punct
15.C2a - gramatică	Cod:		Punctaj:		2 puncte
15.C2b - lexic / ortografie	Cod:		Punctaj:		2 puncte
15.C3 norme de punctuație	Cod:		Punctaj:		1 punct
15.C4 lizibilitate	Cod:		Punctaj:		1 punct

BAXTĂRIMATA, ARESLĂN K-O AGOR LE TESTOSQO!
NAISARAS TUQE VAȘ I PARTICIPÀCIA!

PUNCTAJ TOTAL OBȚINUT:

100 de puncte